Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super Lucae evangelium catena - Cod. Aug. pap. 12

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Reichenau], 1442

Cap. IIII

urn:nbn:de:bsz:31-84729

Visual Library

hominis facti significetur illa transgressio. Ternario enim numero incorporea hominis pars significatur; quaternario vero corpus, quod ex elementis quattuor componitur. Et tamen dicimus unum, duo, tria; sed etiam dicimus semel, bis, ter. Unde per septenarium significatur motu hominis facta transgressio. **Capitulum IV**

Iesus autem plenus Spiritu Sancto. **Theophilus** Post baptismum Christus temptatur, in mens nobis quod postquam etiam nos baptizati, temptationes imminent nobis. Unde dicitur: Iesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est a Iordane. **Cyrillus** Olim dixit Deus: Non permanebit spiritus meus in hominibus istis, eo quod sunt caro. Ubi vero regenerati sumus per aquam et spiritum, ditati sumus, facti sumus divinae naturae participes per spiritus sancti participationem. Primogenitus autem in multis fratribus primus recepit spiritum, qui et spiritus dator est, ut etiam ad nos per ipsum adveniat gratia Spiritus Sancti. **Origenes** Cum igitur legis Iesum plenum Spiritu Sancto, et in Actibus scribitur de apostolis quod repleti sunt Spiritu Sancto, vide ne aequales putes apostolos Salvatori. Sicut enim si volueris dicere: Hoc vas plena sunt vino vel oleo, non statim dices quod aequali mensura sunt plena. Sic et Iesus et Paulus pleni erant Spiritu Sancto, sed multo vas Pauli minus erat vase Iesu, et tamen erat secundum mensuram suam utrumque repletum. Accepto igitur baptismo Salvator plenus Spiritu Sancto, qui super eum in specie columbae de caelis venerat, ducebatur a spiritu, quia quotquot spiritu Dei ducuntur, hi filii Dei sunt. Iste autem super omnes proprie filius Dei erat. **Beda** Ne cui autem veniret in dubium a quo spiritu ductum sive expulsum alii evangelistae dicerent in desertum, consulte Lucas deinde intulit: Et agebatur spiritu in desertum quadraginta diebus. Ne quid contra eum valuisse spiritus putaretur immundus, qui plenus spiritu sancto quocumque volebat agebat. **Graecus** Sic nos arbitrio proprio magis vitam disponimus quo ipse trahebatur invitus. Cum ergo dicitur: Agebatur spiritu, hunc habet intellectum: sponte spiritualem duxit conversationem ut locum exhiberet temptanti. **Basilius** Non enim verbo provocans inimicum, sed opere imitans quaerit desertum. Delectatur enim diabolus in deserto; non patitur esse in urbibus, ubi contristat ipsum concordia civium. **Ambrosius** Agebatur igitur in desertum consilio ut diabolum provocaret. Nam nisi ille certasset, non mihi iste vicisset. Mysterio, ut Adam de exilio liberaret, qui de paradiso in desertum eiectus est; exemplo, ut ostenderet nobis diabolum ad meliora tendentibus invidere. Et ideo magis esse cavendum ne mysterii gratiam destituat mentis infirmitas. Unde sequitur: Et temptabatur a diabolo. **Cyrillus** Ecce stat in athletis subiens agones Deus in his qui coronantur, qui coronat sanctos victores. **Gregorius in quarto moralium** Hostis tamen mentem mediatoris Dei et hominum temptatione quassare non valuit. Sic enim dignatus est temptationes exterius suscipere, ut tamen eius mens intus divinitati inhaerens inconcussa permaneret. **Origenes** Temptatur autem Iesus a diabolo quadraginta diebus, et quae fuerint temptamenta nescimus; quae ideo forsitan praetermissa sunt, quia maiora erant quam ut litteris traderentur. **Basilius** Vel Dominus per quadragenam in temptatione mansit. Noverat enim diabolus quod ieiunabat et non esuriebat, et ideo non audebat accedere. Unde sequitur: Et nihil manducavit in illis diebus. Ieiunavit siquidem ~~[illegible]~~ videns quod illi qui se vult ad pugnas temptationum accingere, sobrietas est necessaria. **Ambrosius** Tria sunt igitur quae ad usum proficiunt salutis humanae: sacramentum, desertum, ieiunium. Nemo enim nisi qui legitime certaverit coronatur. Nemo ad certamen virtutis admittitur nisi prius ab omnibus ablutus maculis delictorum gratiae caelestis munere consecretur. **Gregorius Nazianzenus** Quadraginta siquidem diebus ieiunavit nihil manducans; erat enim Deus. Nos autem ieiunium per similitudinem proportionamus, licet zelus aliquibus egredi suadeat ultra posse. **Basilius** Sed tamen non sit utendum ut per egestatem naturalis alimenti vigor eius solvatur. Nam ut

ad ultimatum corporeum intellectus vigeat
post desolationem expressim. Unde Dominus non semel
hoc peregit. Sed per totum consequens tempus
ordinem debito ordinavit corpus. Et Deus sicut
Moyses et Helias. Chrysostomus Valde autem pru-
denter factum est quod ieiunando corpus non ex-
cessit mensuram ne scilicet putaretur apparenter
venisse, non tamen recepisse veram carnem
aut preter humanam esse naturam. Ambrosius
Quadraginta autem dierum misticum numerum recog-
noscis. Tot enim diebus aquas abyssi effu-
sas esse meministi et tot ieiunio dierum
sanctificato acrisam celi sermonis ondit cle-
menciam. Tot ieiunii dierum Moyses per-
ceptionem legis emeruit. Tot annis in he-
remo constituti patres panem angelorum
consecuti sunt. Augustinus de consensu evangelistarum
Numerus autem iste laboriosi huius temporis
sacramentum est quo sub disciplina regis
Christi adversus dyabolum dimicamus. Hic
enim numerus temporalem vitam significat. Tempo-
ra enim annorum quadripertitis vicibus currunt.
Quadraginta autem quater habent decem. Por-
ro ipsa decem ab uno usque ad quatuor pro-
grediente numero consummantur. Quod declarat
quod xl dierum ieiunium hoc est humiliationem anime
consecravit et lex et prophete per Moysen et
Heliam et evangelium per ipsum Dominum ieiu-
nium. Basilius Verum quia non esurire su-
pra hominem est assumpsit Dominus passionem
famis indicans eam non esse peccatum
et concessit cum voluit nature humane
que sua sunt pati et agere. Unde sequitur
Et consummatis illis esuriit. Non coactus
ad necessitatem qui preest nature, sed quasi
provocans dyabolum ad duellum. Senciens
enim dyabolus quod ubi fames ibi imbecillitas
aggreditur ad temptandum et qui temptationum
excogitator famem Christo pacienti suade-
bat lapidibus appetitum sedare. Unde sequitur
Dicit autem ei dyabolus Si filius Dei es dic
lapidi huic ut panis fiat. Ambrosius
Tria precipue docemur tela esse dyaboli
quibus ad convulnerandam mentem hominis
consuevit armari. Gule unum. Aliud iactan-

cie. Ambicionis tercium. Inde cepit unde
iam vicit scilicet Adam. Discamus igitur
cavere gulam cavere luxuriam quia telum
est dyaboli. Sed quid sibi vult talis sermo
Si filius Dei es. Nisi quia cognoverat
Dei filium esse venturum, sed venisse per hanc in-
firmitatem non putabat. Aliud explora-
tis aliud temptantis, et Deo se fatetur se
credere et hominem conatur illudere. Origenes
Roga autem pater a filio panem nec dante
lapidem pro pane iste qui adversarius ver-
sipellis et fallax pro pane dat lapidem.
Basilius Suadebat quidem lapidibus
appetitum sedare hoc est permutare deside-
rium ab alimento naturali ad existentiam pre-
ter naturam. Origenes Puto etiam quod usque
quo hodie lapidem dyabolus ostendit et hortatur
singulos ad loquendum dicit ut lapis is-
te panis fiat. Si videris hereticos dogma-
tum suorum mendacium pro pane comedere tanquam
lapidem eorum esse sermonem quem monstrat dyabolus.
Basilius Dissipator autem temptationum
Christus non repellit a natura famen. Unde
sequitur Et respondit ad illud Ihesus Scriptum
est quia non in solo pane vivit homo, sed
in omni verbo Dei. Theophilus quasi dicat Non
solis panibus humana natura sustentatur
quoniam sufficit verbum Dei ad nutriendum univer-
sam humanam naturam. Taliter pastus est
Israeliticus populus colligens panis celestis ma-
na et gaudens volatilium preda divino
consilio. Helias quoque hinc corvos Heli-
seus herbis agrestibus pastos nutrivit.
Cirillus Vel aliter terrenus ab his terrenum
hominem aliter corpus. Anima vero rationalis
divino verbo vigoratur ad bonam habitudi-
nem spiritus. Non enim natura incorporeas
corporalis alit. Gregorius Nyssenus Unde non
aliter virtus pane nec per carnes bene se
habet anima et pinguescit aliis epulis in-
ta sublimis adhibetur et crescit. Nutri-
mentum boni castitas panis sapientia, pulmentum
iustitia, potus impassibilis status, de-
lectatio bonum sapere. Ambrosius Vides

igitur quo genere utatur armorum quo ho-
minem aspiritualis nequitie incursione de-
fendat adversum mutamenta gule. Non
enim quasi deus utitur potestate. Aliud enim
mihi proderat. Sed quia homo quem susceperat ac-
cepit angelico et divino pabulo contem-
tentus fame corporis negligit alimentum
ubi celestis acquirit. Non enim potest qui verbum
sequitur panem desiderare terrenum. In actis
enim divina potestate non dubium est. Simul
tamen dicit: Non in pane solo vivit homo.
Ostendit hominem esse temptatum. Hoc est
suscepcionem humanam non solam divinitatem.
Et duxit illum dyabolus. Theoph. Primo
inimicus christum de gula temptaverit
sicut et adam. Deinde de cupiditate
sive de avaricia in hoc quod ostendit ei omnia
regna mundi. Unde sequitur: Et duxit
illum dyabolus et ostendit ei omnia regna ~~ter-~~
~~rarum~~ orbis terre in momento temporis. Ge-
minum. Aliud mirum si se permisit in
montem duci qui se pertulit etiam a mem-
bris illius crucifigi. Theo. Sed qualiter
ostendit ei omnia regna orbis terre quidam
dicunt quod mente hec ei ostendit. Ego
autem dico quod sensibiliter et in phantasia
apparere fecit. Titus. Vel descripsit or-
bem illis et velud subditum domum intencionem
eius manifestat ut existimabat. Am-
brosius. Bene autem in momento temporis secu-
laria et terrena monstrantur. Non enim tam con-
spectus celeritas indicatur quam caduce fra-
gilitas potestatis exprimitur. In momento enim
cuncta illa pretereunt et sepe honor seculi
abit antequam venerit. Sequitur: Tibi da-
bo potestatem hanc universam et gloriam
illorum quia mihi tradita sunt et cui volo
do illa. Titus. In utroque mentiebatur.
Neque enim habebat nec conferre po-
terat quo caruerat. Nullus enim obtinet
potestatem sed ad purgandum est adversarius de-
lictis. Ambros. Alibi enim legis quia
omnis potestas a deo est. Itaque a deo est potestatis
ordinacio, a malo ambicio potestatis. Nec est
potestas mala, sed is qui male utitur potestate.

Aliud ergo bonum est uti potestate, studere
honori bonum si deferatur non eripiatur.
Distingue tamen hoc ipsum bonum. Aliud
enim bonis in seculo, aliud perfecte virtutis
usus. Bonum est enim deum querere et cog-
noscende divinitatis studium nullis occupacioni-
bus impediri. Et si is qui deum querit
propter fragilitatem carnis et mentis an-
gustias sepe temptatur, quanto magis qui se-
culum querit obnoxius est. Docemur ergo
ambicionem ~~querere~~ despicere eo quod dyabolice
subiacet potestati. Habet autem forensis gracia
domesticum ~~potius~~ periculum et ut dominetur aliis
prius servit, curvatur ad obsequium ut ho-
nore donetur et dum vult esse sublimior
simulata humilitate fit anxior. Unde subdit:
Tu ergo si adoraveris coram me erunt tibi
omnia subdita. Cyrillus. Quo tu cuius pars
est inextinguibilis flamma qualiter domino
que sua sunt spondes. Putasti ultorem habere
cuius motu tremit universa. Virgines.
Vel aliter tunc omnes reges certatim reg-
nare festinant, peccati regno peccatoribus
dyabolus et iusticie regno iustis christus preerat. Sciens ergo
dyabolus ad hoc venisse christum ut regnum eius
tolleret, ostendit ei omnia regna mundi. Non
quidem regnum persarum vel iudeorum, sed reg-
num suum quo regnaret in mundo quomodo scilicet
alii regnent a fornicacione, alii ab avaricia
et ostendit ei in puncto temporis hoc est in presenti
tempore non cursu, quia apud comparacionem
eternitatis puncti obtinet instar. Neque
enim intuitu habebat salvator ut ei diversa
huius seculi negocia monstrarentur, sed sta-
tim ut aciem luminum suorum ad contemplandum
vertit et peccata regnancia et eos qui reg-
narentur a vitiis conspexit. Dicit ergo ad eum:
Venisti ut adversus me de imperio dimices,
adora me et accipe regnum quod teneo.
Unum dominus vult quidem regnare et quasi
iusticia ut absque peccato regnet vult gentes
sibi esse subiectas ut serviant veritati. Nec
sic vult regnare certus ut ipse regnet
ab alio. Unde sequitur: Et respondens

Ihesus dixit illi Scriptum est dominum deum
adorabis et illi soli servies. Beda. Dicto
dyabolus salvatori Si procidens adoraveris
me contrarium audit quod ipse magis adorare
eum debebat quasi dominum et deum suum. Cy-
rillus. Qualiter autem si secundum hereticos
filius dei creatura adoratur. Quod tamen
inferetur adversus eos qui servierint
creature et non creatori si filium secundum
eos creaturam existentem colimus tamquam
deum. Origenes. Vel aliter hos inquit
omnes gentes volo michi esse subiectos ut
dominum deum adorent et ipsi soli serviant.
Tu autem a me vis incipere peccatum quod
ego dissoluturus huc veni. Cyrillus. Hoc
autem mandatum eius tetigit intima. An-
te adventum enim eius ipse ubique cole-
batur. Lex autem divina eo eiciens a principatu
usurpato adorari statuit solum
eum qui naturaliter deus est. Beda. Querit
autem aliquis quomodo conveniat quod hic pre-
cipitur soli domino serviendum apostolus vero qui
dicit Per caritatem servite invicem. Sed
in greco dulia intelligitur servitus communis
hoc est sive deo sive homini exhibita secundum
quam iubemur servire invicem. Latria autem vo-
catur servitus divinitatis cultui dedita
qua iubemur soli deo servire. Et duxit
illum in Ierusalem. Ambrosius. Sequitur iacta-
tie telum quo in precipicium delinquitur quia
dum homines gloriam virtutis sue iactare
desiderant de loco meritorum suorum et
statione decidunt. Unde dicitur Et duxit
illum in Ierusalem et statuit eum super pinna-
culum templi. Origenes. Sequebatur autem
plane quasi adletha ad temptacionem spon-
te proficiscens et quodammodo loquebatur Duc
quo vis invenies me in omnibus fortio-
rem. Ambrosius. Ita est autem iactancia ut
dum se putat unusquisque ad altiora con-
scendere sublimium usurpatione factorum ad
infima trahatur. Unde sequitur Si filius
dei es mitte te hinc deorsum. Athana-
sius. Non autem contra divinitatem certa-
men dyabolus iniit. Neque enim audebat.

Et ideo dicebat Si filius dei es. Sed
cum homine certamen iniit quem contra se
ducere poterat. Ambrosius. Vere autem dya-
bolica vox que mentem hominis de gradu
altiore meritorum precipitare contendit. Omnem
infirmitatem suam malicia quoque designat
qua nemini potest nocere nisi ipse deorsum
se miserit. Nam qui relictis celestibus
terrena elegit voluntarium quoddam preci-
picium vite habentis incurrit. Simul quia
telum suum dyabolus videt obtusum qui omnes
homines sibi subiecerat peccato plus cepit
quam hominem indicare. Transfigurat autem
se sathanas velud angelum lucis et de
scripturis ipsis sepe divinis laqueum fidelibus
parat. Unde subdit Scriptum est enim quod
angelis suis mandavit de te ut custo-
diant te in omnibus viis tuis. Et quod
in manibus tollent te. Ne forte offen-
das ad lapidem ~~pedem~~ pedem tuum. Ori-
genes. Unde tibi dyabole scire quia ista
scripta sunt. Numquid legisti prophetas vel
divina eloquia. Legisti quidem non ut ipse
collatione eorum melior fieres sed ut de sim-
plici littera eos qui amici sunt littere interficias.
Scis quia si de aliis eius voluminibus loqui
volueris non decipies. Ambrosius. Ergo non
te capiat hereticus quia potest de scripturis
aliqua exempla proferre. Utitur et dyabolus
testimoniis scripturarum non ut doceat
sed ut fallat. Origenes. Vide autem quomodo
et in ipsis testimoniis versipellis est. Vult
enim minuere gloriam salvatoris quasi ange-
lorum indigeat auxilio offensurus pedem
nisi eorum manibus sublevetur. Hoc enim
testimonium non de christo sed de sanctis
generaliter scriptum est. Neque enim indiget
angelorum auxilio qui maior est angelis. Quin
pessime ausus dixisti dyabole quia nisi deus adiu-
varet angelos offenderent pedem suum.
Et tu ipse quasi fulgur de celo cecidisti
quia credere in christum dei filium noluisti.
Quare autem siles quod sequitur Super
aspidem et basiliscum ambulabis. Nisi

qua tu es basiliscus tu draco tu leo
Ambrosius Sed dominus ruinam neque que de se
fierent potestati ad arbitrium dyaboli pu-
tauit esse facienda. Sed diuinitatis gracie
aucte seruata censurie eius occurrit ut
quia scripturarum exemplo contenderat scrip-
turarum uinceretur exemplis. Unde sequitur
Et respondens ihesus ait illi. Dictum est
quia non temptabis dominum deum tuum. **Crisostomus**
dyabolicum enim est se ipsum mittere ad pericula
et temptare si eripiat deus. **Cirillus**
Non enim temptantibus largitur deus au-
xilium sed credentibus in eum. Unde christus
temptantibus eum non ostendebat miracula
quibus dicebat. Generatio praua signum
querit et non dabitur ei. **Crisostomus** Aspice
autem quomodo non turbatus est dominus
Sed de scripturis humiliter cum iniquo
disceptat conformeris christo quantum possis. Nouit
dyabolus arma christi quibus succubuit. Hic
mansuetudine eum cepit. humilitate de-
uicit. Tu quoque cum uideris hominem ef-
fectum dyabolum et tibi obuiantem. co-
modo deuincas. Doceas animam tuam con-
formare os condecens oris christi. Sicut
enim cum romanus forsan residet iudex non
exaudiet responsum ignorantis eo modo
loqui sic et christus nisi suo modo loquaris
non exaudiet te. nec uacabit tibi. **Gre-
gorius nyssenus** legittime autem pugnati
agonum recipitur terminus. Vel quando aduersarius
sua sponte cedat uincenti uel tercio ca-
su deponitur secundum pugnacionis artis de-
cretum. Unde sequitur. Et consummata omni
temptacione dyabolus recessit ab illo usque ad
tempus. **Ambrosius** Non dixisset scriptura
omnem temptacionem consummatam nisi in tribus
premissis esset omnium materia delictorum. quia
cause temptacionum cause cupiditatum sunt
scilicet carnis oblectacio. spes glorie
auiditas potencie. **Athanasius** Accesse-
rat ad eum quidem hostis ut ad hominem
Non inueniens autem in ipso antiqui semi-
nis signa discessit. **Ambrosius** Videtis
ergo ipsum dyabolum non esse in studio pertina-
cem cedere uero solere uirtuti et si inuide-
re non desinat tamen instare formidat
quia frequencius refugit triumphari. Audito
itaque dei nomine recessit inimicus usque ad
tempus. Postea enim non temptaturus
sed aperte pugnaturus aduenit. **Theophilus**
Vel quia de voluptate temptauerat in de-
serto recessit ab eo usque ad tempus crucis
in quo eum erat de tristicia temptaturus.
Maximus Vel dyabolus in deserto christo sug-
gesserat proferre mundi materiam diuino
amori quod dominus retrocedere iussit quod erat
incitamentum diuini amoris. Unde postea satage-
bat preuaricatorem eum facere dileccionis ad pro-
ximos. Et ideo docente eo semitas uite
prouocabat ad illius insidias phariseos et
scribas et ad crucem ut putatur. Sed
dominus dileccionis intuitu quam habuit in eos
monebat arguebat beneficia conferre non
cessabat. **Augustinus de consensu euangelistarum**
Totum autem hoc similiter matheus nar-
rat. sed non eodem ordine. Unde incer-
tum est quid prius factum sit. Utrum regna
terre prius demonstrata sint ei. et postea in
pynnaculum templi leuatus sit. An hoc prius
et illud postea. nichil tamen ad rem
dum omnia facta esse manifestum sit.
Maximus Ob hoc autem euangelistarum
hanc iste illam uero ille premittit. quia
inanis gloria et auaricia ad inuicem se pro-
gignunt. **Origenes** Johannes autem
qui a deo exordium fecerat dicens. In
principio erat uerbum. temptacionem domini non
descripsit quia deus temptari non potest
de quo erat ei sermo. Quia uero in mathei
euangelio et in luca generacio hominis scri-
bitur et in marco homo autem qui temp-
tatur. Ideo matheus lucas et marcus
temptacionem domini descripserunt. ¶ Et re-
gressus est ihesus. **Origenes** Quia dominus
temptatorem uicerat uirtus ei addita
est quantum scilicet ad manifestacionem. Unde
sequitur. Et regressus est ihesus in uirtute
spiritus in galileam. **Beda** Virtute spiritus
signa miraculorum dicit. **Cyrillus** Agebat

aut miracula non ab exordio christo et quasi acquisitam habens spiritus sancti gratiam sicut alii sancti. Sed potius cum esset naturaliter filius dei et consors omnium que sunt patris. tamquam propria virtute et operatione utitur ea que est spiritus sancti. Decebat autem christum incipere cum notum fieri et humanationis fulgere misterium apud eos qui erant de sanguine israel. Ideo sequitur Et fama exiit per universam regionem de illo.

Beda Et quia sapientia pertinet ad doctrinam virtus vero refertur ad opera utraque hic coniungitur Unde sequitur Et ipse docebat in synagogis eorum. Synagoga grece latine dicitur congregatio. Quo nomine solum turbarum conventum sed et domum in qua ad audiendum verbum dei conveniebant iudei appellare solebant. Sicut nos ecclesias et loca et convocationes fidelium vocamus. Unde differt inter synagogam et congregationem et ecclesiam que vocatio interpretatur Quia scilicet et pecora et queque res congregari in unum possunt convocari autem non possunt nisi ratione utentia. Ideo nove gratie populum quasi maiori dignitate preditum rectius ecclesiam quam synagogam nominare apostolis doctoribus visum est. Christo autem et magnificatio a presentibus assurgit preexistentibus factorum dictorumque indiciis consequenter Et magnificabatur ab omnibus

Origenes Cave autem ne beatos tantum illos iudices et te arbitreris primatu esse christi doctrina. quia nunc etiam in toto orbe docet per organa sua. et nunc magis glorificatur ab omnibus quam in illo tempore. quo tantum in una provincia cognoscebatur

Cyrillus. Largitur autem sui notitiam illis inter quos educatus secundum carnem Unde sequitur Et venit nazareth ubi erat nutritus

Theophilus Ut et nos doceat primum nostros beneficiare et docere deinde ad reliquos amicitiam spargere

Beda. Confluebat autem die sabbati in synagogis ut feriatis mundi negotiis ad meditanda legis monita quieto corde residerent Unde sequitur Et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam

Ambrosius Ita autem ad omnia se dominus curvavit obse-

quia ut ne lectoris quidem aspernaretur officium. Unde dicitur Et surrexit legere Et traditus est ei liber ysaie. Accepit quidem librum ut ostenderet se ipsum esse qui locutus est in prophetis et removeret sacrilegia perfidorum qui alium deum dicunt veteris testamenti alium novi. Vel qui initium christi dicunt esse de virgine. Quomodo enim cepit ex virgine qui ante virginem loquebatur.

Origenes Non autem fortuitu revolvit librum et capitulum designatum vaticinans reperit lectionis. sed hoc providentie dei fuit. Unde sequitur Et ut revolvit librum invenit locum ubi scriptum erat Spiritus domini super me.

Athanasius Explicans enim nobis causam sue in mundo revelationis et sue humanationis hec dicit. Sicut enim filius cum sit spiritus dator non recusat fateri tamquam homo quod in spiritu dei eiciat demonia. ita non recusavit dicere Spiritus domini super me propter quod factus est homo

Cyrillus Similiter autem fatemur eum unctum fuisse in quantum carnem suscepit Unde sequitur Propter quod unxit me. Non enim ungitur divina natura sed quod nobis cognatum extitit. Sic etiam et quod dicit se missum imputandum est humanitati Nam sequitur Evangelizare pauperibus misit me

Ambrosius Vides trinitatem coeternam atque perfectam. ipsum loquitur scriptura ihesum deum hominem quem in utero perfecit qui cooperator ostenditur. quando corporali specie sicut columba descendit in christum

Origenes Pauperes autem nationes dicit. Iste enim erant pauperes nichil omnino possidentes. non deum non legem. non prophetas. non iustitiam. reliquasque virtutes.

Ambrosius Vel universaliter ungit oleo spirituali et virtute celesti ut paupertatem condicionis humane thesauro resurrectionis irrigaret eterno

Beda Annunciatur etiam evangelizare pauperibus dicens Beati pauperes quia vestrum est regnum dei.

Cyrillus Forsitan enim pauperibus spiritu in hiis audit exhibitum liberale donum inter omnia dona que per christum obtinentur Sequitur Sanare contritos corde. Vocat contritos corde debiles ac fragilem mentem habentes et resistere nequeuntes in

sultibus passionum quibus remedium sanitatis
promittit. **Basilius.** Vel contritos corde
venit sanare, idest remedium dare hominibus.
cor contritum a sathana per peccatum eo quod per
cetera peccata cor humanum prosternit. **Be-
da.** Vel quia scriptum est: Cor contritum et
humiliatum deus non spernit, ideo missum se
dicit ad sanandum contritos corde. Secundum
illud psalmi: Qui sanat contritos corde. Sequitur
Et predicare captivis remissionem. **Cris.**
Captivationis vocabulum multiplex est.
Est enim captivatio bona sicut paulus dicit:
Captivantes omnem intellectum ad obedientiam
Christi. Est et prima sensibilis que est a cor-
poralibus hostibus. Sed deterior est intelligi-
bilis de qua hic dicit. Fungitur enim peccatum
pessima tyrannide precipiens mala, et obe-
dientes confundens. Ab hac intelligibili car-
cere nos Christus eripuit. **Theophilus.** Pos-
sunt autem et hec de mortuis intelligi,
qui captivi existentes soluti sunt ab in-
ferni domo per Christi resurrectionem. Sequitur
Et visum cecis. **Cyrillus.** Perfluentes
enim a dyabolo tenebras in humana corda
Christus quasi sol iustitie removit, faciens
homines filios non noctis et tenebrarum
sed lucis et diei. Qui enim aliquando errabat
preparavit iustorum semitas. Sequitur: Di-
mittere confractos in remissionem. **Origenes.**
Quid enim ita fractum atque collisum fuerat
ut homo qui a Iesu dimissus est et sana-
tus. **Beda.** Vel dimittere confractos in
remissionem est eos qui legis pondere in-
portabili fuerant depressi relevare. **Ori-
genes.** Ista autem omnia predicta sunt ut post
visionem ex cecitate post libertatem ex vin-
culis post sanitatem a diversis vulneribus
veniamus ad annum domini acceptum. Unde
sequitur: Predicare annum domini acceptum. Ali-
qui autem quandam iuxta simplicem intelligentiam
anno uno salvatorem in iudea evangelium
predicasse, et hoc est quod dicitur: Predicare annum
domini acceptum. Vel annus domini acceptus
est totum tempus ecclesie quo dum conversatur

in corpore peregrinatur a domino. **Beda.** Non
enim solus ille annus quo dominus predicabat
fuit acceptabilis, sed etiam iste quo predicat
apostolus dicens: Ecce nunc tempus acceptabile.
Vel diem hunc: Post annum sane accep-
tabilem domini subdit: Et diem retributionis,
scilicet extreme quando reddet unicuique secundum
opus suum. **Ambrosius.** Vel diem hunc
annum domini acceptum dicit perpetuis diffusum
temporibus qui redire morbum laboris
nesciat, continuationem fructus hominibus et
quietis indulgeat. Sequitur: Et cum plicuisset
librum reddidit ministro et sedit. **Beda.**
Librum audientibus illis qui aderant le-
git, sed lectum ministro reddidit, quia
cum esset in mundo palam locutus est, docens
in synagogis et templo. Sed ad celestia
regressurus hiis qui ab initio fuerant e-
vangelizandi officium tradidit. Stans
legit quia dum nobis scripturas que de
ipso erant aperuit incarnari dignatus est
operari. Sed reddito libro residet quia
se superne quietis solio restituit. Stare enim
operantis est, sedere quiescentis est vel iudi-
cantis. Sic et predicator ibi surgat
legat, idest operetur, et predicet et resideat
idest premia quietis expectet. Revolutum
autem librum legit quia ecclesie missus spiritu
omnem veritatem docuit. Plicatum ministro
reddidit, quia non omnia omnibus dicenda
sed pro captu audientium committit doctori
dispensandum verbum. Sequitur: Et omnium in
synagoga oculi erant intendentes in
eum. **Origenes.** Et nunc etiam si volu-
mus oculi nostri possunt attendere salvatorem.
Cum enim principale cordis tui direxeris ad
sapientie veritatem dei quam unigenitum
contemplandum oculi tui intuentur ihesum.
Cyrillus. Tunc autem omnium oculos conver-
bat ad se quodammodo stupentium qualiter
litteras novit quas non didicit. Sed quoni-
am erat iudeis promulgatas de Christo
prophetias dicere confirmari vel in quibusdam expo-
sitionis vel in aliquibus scriptis prophetarum

dominus hoc patrauit. Unde sequitur Cepit
autem dicere ad illos quia hodie impleta est
hec scriptura in auribus vestris. Beda.
Quia scilicet sicut illa scriptura predixe-
rat et magna faciebat et maiora dominus
evangelizabat. Et omnes testimonium illi da-
bant. Crisostomus. Cum venisset in nazareth
dominus a miraculis abstinet ne provocaret eos
ad maiorem livorem. Ostendit autem eis
doctrinam non minus admirandam miraculis.
Erat enim quedam divina ineffabilis in dictis
salvatoris concurrens animos permulcens audi-
torum. Unde dicitur Et omnes testimonium illi
dabant et mirabantur in verbis gratie que pro-
cedebant de ore ipsius. Beda. Testimonium
illi dabant attestando illud vere eum esse ut
dixerat de quo propheta cecinerat. Crisostomus
Sed stulti admirantes sermonis virtutem
parvipendunt ipsum ab eo qui putabatur pater.
Unde sequitur. Et dicebant Nonne
hic est filius Joseph. Cyrillus. Sed quid
impedit ut venerabilis et admirabilis
sit et si filius esset ut putabatur Joseph.
Nonne vides divina miracula sathanam
iam prostratum, non nullos ab hiis egritudi-
nibus liberatos. Crisostomus. Post multum
tempus et signorum ostensionem profectus est
ad eos et nec sustinuerunt. Sed iterum suc-
cendebant invidia. Unde sequitur Et
ait illis Utique dicetis michi hanc simili-
tudinem Medice cura te ipsum. Quanta audi-
vimus facta in Capharnaum fac et hic in
patria tua. Cyrillus. Commune quidem proverbium
erat apud hebreos ad improperium excogi-
tatum. Clamabant enim aliqui contra medi-
cos infirmos Medice sana te ipsum. Glosa.
Quia in Capharnaum plures te curas-
se audivimus, cura etiam te ipsum, id est fac similiter
in tua civitate ubi conceptus es et nutritus.
Augustinus de consensu evangelistarum. Cum autem magna
ab illo facta fuisse commemorat que se non-
dum narrasse scit quid evidentius quam
hoc eum scienter preoccupasse narrando. Neque
enim tantum ab eius baptismo progressus est
ut oblitus putetur non dum se aliquid

commemorasse de hiis que in capharnaum ges-
ta fuerant. Ambrosius. Non otiose autem
salvator se excusat quod nulla in patria sua mi-
racula virtutis operatus sit. Ne fortassis ali-
quis viliorem patrie nobis esse debere pu-
taret affectum. Nam sequitur. Ait autem Amen
dico vobis quia nemo propheta acceptus
acceptus est in patria sua. Cyrillus quasi dicat
Vultis multa prodigia inter vos a me fieri
penes quos sum nutritus. Sed non latet me
quoddam commune quod cunctis accidit. Passim con-
temptuntur enim quodammodo semper etiam optima
que quando non raro contingunt alicui sed
suppetunt ad velle. Et sic etiam contingit in homi-
nibus familiaris ~~...~~ enim quia semper presto
est debita reverentia privatur a notis eius.
Beda. Prophetam autem dici in scripturis
ipsum etiam moyses testis est qui dicit
Prophetam vobis suscitabit deus de fratribus
suis. Ambrosius. Hoc autem exemplo de-
claratur quod frustra opem misericordie celestis expec-
tes si alienis fructibus virtutis invideas.
Aspernator enim deus invidorum et ab
hiis qui divina beneficia in aliis persequuntur
miracula sue potestatis avertit. Domini quippe
carnis actus divinitatis est exemplum
et invisibilia nobis eius per ea que sunt visi-
bilia demonstrantur. Videte igitur quid
mali invidia afferat. Indigna propter in-
vidiam patria indicatur in qua cives operaretur
que fuit digna in qua dei filius nasceretur.
Origenes. Quantum tamen ad lucem hystorie
pertinet nec dum in capharnaum fecisse aliquod
signum describitur. Nam antequam veniret ca-
pharnaum in nazareth dixisse legitur. Quan-
ta audivimus facta in capharnaum etc. Unde
puto in presenti sermone aliquid latitare mis-
terii et nazareth esse typum iudeorum Ca-
pharnaum typum gentilium. Erit enim tempus
quando dicturus est populus israel Quanta ostendisti
in universo orbi, ostende et nobis. Predica
sermonem tuum populo tuo israel. Ut saltem
tu sub intrante plenitudine gentium tunc
omnis israel salvus fiat. Quam ob rem videtur
michi congruenter respondisse salvator. Nemo

propheta acceptus in patria sua. Plus mota
sacramentum quam mota litterarum. licet et
Heremias in anathoth patria non fuit
acceptus et reliqui prophete. Sed magis m
detur michi ut dicam quod patriam omnium prophetarum
fuisse populum circumcisionis. Et nationes qui
dem susceperunt vaticinia prophetarum ihesu ma
gis habentes moysen et prophetas de ipso
predicantes quam illi qui ab hiis non susce
perunt eum. Ambrosius. Bene autem apto tam
precedentis exemplo arrogancia civium retundi
tur in iudeorum demitteque quia sacrum spiritum
docetur vestibus querere. Nam sequitur
In veritate dico vobis multe vidue erant
in israel in diebus helye. Non quia helye
dies fuerint. sed in quibus helyas operatus
est. Crisostomus. Ipse namque terrestris angelus. ce
lestis homo qui nec tectum. nec mensam
nec amictum habebat ut multi clave celorum
gerit in lingua et hoc est quod sequitur
Quando clausum est celum annis tribus et
mensibus sex. Post autem celum seravit
terram quia reddidit sterilem regnabat
fames et consumpta sunt corpora. Unde
sequitur Cum facta esset fames in terra
Basilius. Ut enim apposuit exsaturare
non modicum generat obprobrium. per famem
illis ieiunium attulit. quo culpam eorum
que in mensuram excedebat cohibuit. Cor
ui autem facti sunt iusto sibi ministri qui con
sueverunt aliorum pabula usurpare. Cri
sostomus. Sed quia exsiccatus est fluuius ex
quo pocula iusto dabantur. Vade inquit
deus in sarepta sydonie illic mandabo
mulieri vidue ut pascat te. Unde et
hic sequitur Et ad nullam earum missus
est helyas nisi in sarepta sydonie ad
mulierem viduam. Aliud ex quadam dei
dispensatione factum est. Fecit enim deus
eum per longum iter pergere usque in sydo
nem ut ipsa mundi peste pascat a do
plurias. Multi autem eius temporis opulenti
erant sed nullus tale quid fecit ut
vidua. Benevolentia enim mulieris ad prophetam
non prodigiorum sed voluntatis fiebant di
uine. Ambrosius. Mistice autem dicit in diebus
helye. quia dies faciebat illis. qui rerum
operibus lucem videbant gratie spiritualis

Et ideo aperiebatur celum videntibus divina
misteria. Claudebatur quando fames erat quia
nulla erat cognoscende divinitatis ubertas.
In vidua autem illa ad quam helyas directus est
typus ecclesie premissus est. Origenes. Vel quia
te enim fame populum israel scilicet audiendi ser
monem dei. Venit propheta ad viduam de
qua dicitur Multi filij deserte magis quam
eius que habet virum. Et cum venisset panem
illius et alimenta multiplicat. Beda.
Sydonia autem venatio inutilis. Sa
repta incendium vel angustia panis inter
pretatur. Quibus ambobus gentilitas exprimitur
que inutili venationi dedita .i. lucris et
negocijs seculi serviens. Incendium carna
lium cupiditatum panis quia spiritualis angustias
patiebatur donec helyas .i. propheticus
sermo cessante scripturarum quia perfidia iude
orum venit ad ecclesiam ut receptus pas
ceret et reficeret corda credencium. Basi
lius. Qualibet eciam anima viduata et privata
virtute et divina noticia postquam divinum
verbum recipit propria delicta cognoscens do
cetur nutrire verbum virtutis panibus et
irrigare fontem vite doctrine et virtutis
Origenes. Sed et aliud ad eundem sen
sum pertinens loquitur cum subditur Et multi
leprosi erant in israel sub helyseo propheta
et nemo eorum mundatus est nisi naaman
syrus. Ambrosius. Mistice autem populus
ecclesie congruit ut sequatur populus ille
ex alienigenis congregatus ante leprosus
prius quam mistico baptizaretur in flumine
.i. post sacramenta baptismatis maculis cor
poris et mentis ablutis inmaculata virgo
cepit esse sine ruga. Beda. Naaman
enim qui decorus interpretatur populum signifi
cat nationum qui septies lavari iubetur
quia illud baptisma salvat quod septifor
mis spiritus regnat. Cuius caro post lavacrum
sicut pueri apparuit quia mater gratia omnes
una parit in infancia. Vel quia ipso con
formatur de quo dicitur Puer natus est nobis.
Et repleti sunt omnes ira. Grecus. Quia
preciauam eorum in tenebris redarguerat eos
indignantur et hoc est quod dicitur Et re
pleti sunt omnes in synagoga ira. Post ...

quod dixerat hodie completa est hec scriptura. dubitati sunt quod se ipsum comparavit prophetis et
ideo indignantur et fugant eum contra civitatem
Unde sequitur Et surrexerunt et eiecerunt
illum extra civitatem **Ambrosius** Nec
mirum si perdiderunt salutem qui eiecerunt
de suis ~~finibus~~ finibus salvatorem Dominus
autem qui docuit apostolos exemplo sui omnibus
omnia fieri nec volentes repudiat nec
invitos alligat nec eicientibus reluctatur
nec rogantibus deest Hec mediocriter
autem invidia proditur que caritatis oblita
in acerba odia causas amoris inflectit
Cum enim ipse Dominus per apostolos beneficia diffunderet
illi iniurias irrogabant Unde sequitur
Et duxerunt illum usque ad supercilium montis
super quem civitas illorum erat edificata
ut precipitarent eum. **Beda** Peiores sunt
iudei discipuli diaboli magistro. Ille verbo ait
mitte te deorsum isti facto mittere conantur
Sed illorum mente mutata subito vel obstupefacta
descendit. qui adhuc illos penitencie
locum reservat Unde sequitur Ihesus autem
transiens per medium illorum ibat **Crisostomus**
In quo et que sunt humanitatis et que sunt
divinitatis ostendit Stare enim in medio insidiancium
et non apprehendi divinitatis eminenciam
ostendebat discedere vero dispensacionis
approbabat misterium **Ambrosius** Simul
intelligere non ex necessitate fuisse. sed
voluntariam corporis passionem Neque enim
invitus capitur cum vult labitur Nam quemadmodum
a paucis teneri poterat qui a toto
non tenetur. Sed voluit sacrilegium esse
multorum ut a paucis quidem affligeretur
sed pro toto orbe moreretur. Cum eciam malebat
iudeos adhuc salvare quam perdere ut efficacia
ti furoris exitum desinerent velle quod
implere non possent **Beda** Nondum eciam
venerat hora passionis que in parasceve
pasche futura extiterat Nec dum locum passionis
adierat qui non in nazareth sed in Iherusalem
hostiarum sanguine figurabatur Nec hoc
mortis genus elegerat qui crucifigendus
se a seculis pronunciabatur Et descendit in
capharnaum **Ambrosius** Non indignacione
commotus Dominus nec scelere offensus iudeam
deseruit qui eciam immemor iniurie memor
clemencie. nunc docendo nunc sanando
in fide plebis corda demulcet Unde dicitur
Et descendit in Capharnaum civitatem galilee
Ubi docebat illos sabbatis **Cirillus**
Cum enim sciret quod inobedientes erant
et duri cordis. tamen visitat illos. sicut periti
medici illos qui ultima laborant
egritudine temptat curare Docebat autem in
synagogis confidenter secundum illud Ysaie
Nequaquam occulte locutus sum Nec in
obscuro loco terre In sabbato quoque disputabat
cum eis quia vacabant Mirati
sunt ergo de doctrine virtute et potestatis magnitudine
Unde sequitur Et stupebant in
doctrina eius. quia in potestate erat sermo
ipsius. id est non blandus. sed imperiosus ad
salutem. Iudei autem putabant eum prophetam
sicut aliquem sanctorum aut prophetarum Ut autem
maiorem de eo opinionem acciperent transcendit
mensuram propheticam Non enim dicebat
Hec dicit Dominus ut prophete consueverant
dicere. sed sicut Dominus legis que sub figura legem
conferebat. transferens litteram ad veritatem.
et figuras ad spiritualem intelligenciam
Beda Sermo enim doctoris in
potestate fit cum ea que docet operatur Alioquin
enim facto destruit quod predicat contempnitur
Cirillus Optime autem dogmatibus
plerumque ardua inserit opera Quos enim
non disponit racio ad cognoscendum hos
instigat signorum ostensio Unde sequitur
Et in synagoga erat homo habens demonium
in mundum **Ambrosius** Sabbato medicine
divine opera cepta significat ut
inde nova creatura cepit Unde vetus
creatura ante desinit. ne sub lege dei esse
dei filium sed supra legem in ipso principio
designaret Bene eciam sabbato cepit ut
ipsum se ostenderet creatorem. qui opera operibus
intexit et prosequitur opus quod ipse ante iam
ceperat Ut si domum faber renovare disponat
non a fundamentis sed a culminibus
incipit solvere vetustatem Ita ibi prius
manum admovet ubi ante desierat Deinde
a minoribus incipit ut ad maiora perveniat
liberare a demone eciam homines

sed in verbo dei possunt ac sinceritas in motus
imperare diuinis solius est potestatis Cyrillus
Calumpniabantur autem iudei gloriam xpi
dicentes hic non eicit demones nisi in
belzebub principe demoniorum. ad quod remo
uendum ut representaret demones timere
potestati eius. nec tollerarent congressum
deitatis suam vocem emittebant. Unde
et hic sequitur. Et exclamauit voce ma
gna dicens Sine. Quid nobis et tibi
ihesu nazarene venisti perdere nos. Be
da. Quasi dicat paululum a me recedendo
quiescere tua nulla est sanctitas tua in mea
fraude Ambrosius. Nec quemquam monere debet
quod ihesu nazareni nomen in hoc libro dyabolus
dixisse primus inducitur. Nec enim ab eo xpus
nomen accepit quod de celo angelus ad
virginem detulit. Est huius impudencie
dyabolus ut inter homines aliquid primus v
surpet et ad homines quasi nouum deferat
quo terrorem sue potestatis incuciat. Unde
sequitur. Scio enim te quia sis filius dei. A
thanasius. Non dicebat eum filium dei
quasi aliis sanctis similis. sed quasi eo
singulariter filio existente eum articuli ad
iectione Ipse enim naturaliter filius eius propria
patre omnes sic alii vocantur. Neque tamen
hoc dicebant quasi eum veraciter nossent
sed se cognoscere fingebant. Cyrillus
Putauerunt enim demones quod per huius
laudem facerent ipsum in animi glorie ama
torem ut abstineret ab eorum grauitate
ut potestate per graciam quandam recompensans.
Crisostomus. Voluit etiam demon perturbare or
dinem temporum et apostolorum rapere dignitatem et
suggerere multis ut ei obediant. Athanasius
Quamuis igitur vera fateretur compescebat
tamen eius sermonem ne simul cum veritate
etiam suam iniquitatem promulget. Ut
nos etiam assuefaciat ne curemus de talibus
et si vera loqui videantur. Nephas est
enim ut cum assit nobis scriptura diuina in
struamur a dyabolo. Unde sequitur. Et incre
pauit illum dicens obmutesce et exi ab
illo. Beda. Diuina autem permissione libe
randus a demone homo proicitur in medium

ut virtus patefacta saluatoris plures ad viam
salutis inuitet. Unde sequitur. Et cum pro
iecisset illum demonium ~~illud~~ in medium liberandus
a demone homo proicitur in medium ut virtus
patefacta saluatoris plures ad viam salutis
inuitet. Unde sequitur. Et cum proiecisset
illud demonium in medium in medium exiuit
ab illo nichil quod illi nocuit. Videtur autem
repugnare quod hic dicitur Marco quod ait
Et ~~diss~~ discerpens eum spiritus inmundus et
exclamans voce magna exiuit ab eo
nisi intelligamus hoc dixisse Marcum dis
cerpens eum quod lucas hic dicit Et cum
proiecisset illud in medium ut quod sequitur
habet. Nichil quod illi nocuit intelligatur
quod iactatio illa membrorum atque vexatio non
eum debilitauit sicut solent exire demo
nia etiam quibusdam membris amputatis
et euulsis. Unde merito peractam integre re
stitute sanitatis mirantur. Nam sequitur
Et facta est pauor in omnibus et colloque
bantur ad inuicem dicentes Quod est
hoc verbum quia in potestate et virtute imperat
in inmundis spiritibus et exeunt. Theophilus.
Quasi dicant Quale est preceptum hoc
quod precipit exi ab eo et exiit. Beda
Expellere quidem demonia et homines
sunt sed in verbo dei possunt. Ipsum autem dei
verbum propria potestate virtutes operatur. Ambrosius
Mistice autem qui in synagoga spiritum he
bat inmundum populus est iudeorum qui inno
datus dyaboli laqueis simulatam corporis
mundiciam mentis sordibus inquina
bat. quia spiritum sanctum amiserat. Intrauerat enim
dyabolus Unde xpus exierat. Theophilus. Scien
dum est etiam quod multi nunc demonia habent
omnes scilicet qui desideriorum demoniorum de
sideria implent. Ut furiosi habent demonium
ire et sic de ceteris. Sed dominus in synagoga
venit cum mens hominis fuit congregata
et tunc dicet demoni inhabitanti obmu
tesce et exi. proiciens eum in medium egre
ditur ab eo. Non enim decet semper iracun
dum esse bestiale namque hoc est nec semper
absque ira. Insensibile namque est hoc. Sed
medium iter ambulare oportet et ira contra
mala habere et sic proicitur homo eum in medio

spiritus ab eo egreditur. *Ambrosius* Surgens
autem etc. Postquam lucas virum aspitu nequicie
liberatum ante promisit subtexuit femine sani
tatem. Utrique enim sexui dominus curaturus adve
nerat et prior sanari debuit qui prior cre
atus est. Unde dicitur Surgens autem de sy
nagoga introivit in domum symonis. *Crisostomus*
Manebat enim apud discipulos honorans
ipsos et ob hoc animosiores reddens. *Cirillus*
Aspice autem quomodo manet penes viros
inopes xpistus qui spontaneam paupertatem pro
nobis passus est ut discamus cum pauperibus
conversari nec spernere depressos et pauperes.
Sequitur Socrus autem symonis tenebatur
magnis febribus et rogaverunt illum pro
ea. *Jeronimus super marcum* Medicus salvator ro
gatus modo ultro curat egrotos ostendens
contra peccatores quoque passiones et precibus
semper annuere fidelium. Et ea que ipsi minime
in se intelligunt vel intelligenda dare vel
non intellecta dimittere secundum illud Delicta
quis intelligit ab occultis meis munda me
domine. *Crisostomus* Ea autem matheus hoc taci
tuit non differt. Illud enim est brevitatis
hoc exquisite interrogationis. Sequitur Et
stans illam imperavit febri et dimisit illam.
Basilius In quo lucas signavit sermonem
tanquam de proposito animali sensibili facto
sic dicens febri imperatum. Et quod febris
nobis admisit operantis operationem. Unde sequitur
Et continuo surgens ministrabat illis. *Cris.*
Quia enim morbus curabilis erat per modum
medendi potestatem suam declaravit faci
ens quod minime ars medicine facere potuis
set. Post febres enim sedatam multo tempore
patientes egent ut pristine restituantur
sanitati. *Ambrosius* Si autem alacri con
silio ista pendamus animi debemus intelli
gere et corporis sanitatem ut prius animus qui
serpentis laborabat insidiis absolutus
sit. Deinde non prius cura esurgit. quod ser
pentis eam versutia temptavit. Et ideo ad
lesus ipsum auctorem peccati prius debuit me
dicina salutis operari. Forte etiam in typo
mulieris illius variis criminum febribus ca
ro nostra languebat. Nec minore febrem
amoris esse dixerim quam caloris. *Beda*
Si enim virum a demonio liberatum moraliter
animum ab immunda cogitatione purgatum signi
ficat. Femina consequenter febribus tenta ad im
perium curata carnem ostendit a concupiscentie sue
fervore per continentie precepta frenatam. *Cy
rillus* Et nos ergo suscipiamus ihesum
Cum enim visitaverit nos et portamus eum
mente et corde tunc enormium volupta
tum estum extinguet et incolumes faciet
ut ministremus ei hoc est eius beneplacita
peragamus. Cum autem sol occidisset. *Theo
philus* Considerandum est turbe desiderium
Nam cum sol occidisset adducunt ad eum infir
mos non a tempore impediti. Unde dicitur
Cum autem sol occidisset omnes qui habebant
infirmos variis languoribus ducebant
illos ad eum. *Origenes* Ideo quidem contra
solis occasum idest elapsa die illos adducebant
quia verecundabantur vel timebant pha
riseos. Vel quia de die intenti erant circa
alia. Vel quia putabant non licere sa
nare in sabbato. Ipse autem sanabat eos. Unde
sequitur At ille singulis manus imponens
curabat omnes. *Cyrillus* Quamvis autem ut
deus potuisset omnes verbo pellere mor
bos tamen tangit eos ostendens propriam car
nem efficacem ad prestanda remedia. Na
caro dei erat. Sicut enim ignis appositus
vasi eneo imprimit illi proprie caliditatis effec
tum. Sic omnipotens dei verbum cum univit sibi
veraciter assumptum templum ex virgine ani
matum et intellectivum particeps sue virtutis
ei effectum inseruit. Tangat igitur et nos
Immo potius nos illum tangamus quatenus
et nos ab animarum vitiis liberet necnon
a demonum impugnatione et superbia
Sequitur Et. Exibant autem demonia
a multis clamantia et dicentia quia tu
es filius dei. *Beda* Demonia filium
dei confitentur et sicut postea dicitur sci
ebant ipsum esse xpistum quia enim ieiunio fa
tigatum eum dyabolus viderat verum hominem
intellexit. Sed quia temptando non pre
valuit. Utrum filius dei esset dubitabat

Nunc autem per singulorum potentiam vel intel
lexit vel potius suspicatus est esse filium dei
Non igitur ideo iudeis eum crucifigere
persuasit. quia xpm sive dei filium non esse
putavit. Sed quia se morte illius non pre
videt esse dampnandum Sed hoc enim mis
terio a seculis abscondito dicit apostolus quod
nemo principum huius seculi cognovit. Si
enim cognovissent numquam dominum glorie cruci
fixissent Crisostomus In hoc autem quod sequitur
Et increpans non sinebat eas loqui. per
tipe xpi humilitatem non sinebat ut de
mones in mundi eum manifestarent. Non
enim oportebat eos sibi rapere officii apostoli
gloriam Nec decebat xpi misterium ling
ua feda publicari. Theophilus Quia non est
speciosa laus in ore peccatoris vel quia
nolebat in iudeam attendere iudeorum ex
hoc quod ab omnibus laudaretur Beda Ipsi
etiam apostoli precipiuntur tacere de illo ne divina
maiestate predicata passionis dispensatio
differetur. Facta autem die etc. Crisostomus Post
quam satis ~~ubi~~ evidentis utilitatis ipsius
miracula est collatum oportebat eum ab
esse. Maiora namque putant miracula
post absentiam operantis divini ipsam magis
proclamant et inter varios fruuntur. Unde
dicitur Facta autem die egressus ibat in
desertum locum. Grecus Abiit etiam inde
secretum ut marcus dicit et orabat non
quod ipse oratione indigeret. sed ut nobis bene
operationis fieret forma. Crisostomus Pharisei qui
dem ipse prodigiis predicantibus potentia xpi
scandalizabantur. populi vero eloquia audien
tes acquiescebant et sequebantur. Unde
sequitur Et turbe requirebant eum et
venerunt usque ad ipsum et detinebant
illum ne discederet ab eis. Non quidem
aliquem peccatum aut scribarum sed quos stuga
fluctus malicie demigrandum et illesum ha
bat constanciam Grecus Et autem marcus
dicit apostolos pervenisse ad eum dicentes quod
omnes querunt te. lucas vero dicat populos
pervenisse non discrepant ab invicem ap
plicuerant enim ad ipsum populi apostolos se

quentes vestigia Dominus autem gaudebat
detentus. sed mandabat ut eum dimitterent
ut etiam alii participes forent eius doctrine
quasi tempore sue presentie non multum duraturo
Unde sequitur Quibus ille ait Quia et
aliis civitatibus oportet me evangelizare
regnum dei quia ideo missus sum. Marcus
dicit Ad hoc veni. ostendens divinitatis
eius celsitudinem et voluntarie exinanitionis
lucas vero dicit Ad hoc missus sum dispe
sationem i. incarnationem ostendens nec non
beneplacitum patris missionem appellans Et
ille quidem simpliciter dicit ut predicem
iste vero regnum dei adiungit quod est ipse
xpistus Crisostomus Simul etiam considera quod
patet in eodem loco manendo omnes attra
here ad se. Non tamen hoc fecit prebens
nobis exemplum ut perambulemus et re
quiramus pereuntes Sicut pastor ovem
perditam et medicus accedit ad infirmum
Una enim anima recuperata potest aliquis mil
le delicta abolere. Unde et hic sequitur
Et erat predicans in synagogis galilee
frequentabat quidem synagogas docens
illos quod non esset seductor Nam si iugiter
in solitudine coleret diffamarent eum velud
latitantem Beda Si autem actus suos plus
mistice more domini exprimitur die redemite
resurrectionem illius indicatur cuius manifesta
lucem accedentium turbis requiritur et in
gentium desertis inventus ne abeat
detinetur maxime cum hoc gereret
prima sabbati quo resurrectio celebrata
est Sequitur Capitulum quintum

[F]actum est autem cum
turbe irruerent
in eum etc. Ambrosius
Ubi dominus imperti
vit multis varia
genera sanitatum nec
tempore nec loco ce
pit a studio sanandi turba co
hiberi Vespera incubuit se
quebantur stagnum occurrit ur
gebant Unde dicitur Factum est
autem cum turbe irruerent in eum